

Ohcejoga gieldda dálkkádatplána – čoahkkáigeassu

Duogáš

Jagis 2023 gárvánan Ohcejoga gielдаstrategiija 2035 dihkádii, ahte gieldda dálkkádatplána ráhkaduvvo manimustá čuovvovaš váldostivrabaji álggus. Dálkkádatplánabargu čuovvu birasministeriija rávvaga dálkkádatplána ráhkadeapmái.

Ohcejoga gieldda dálkkádatplánabargu álggahuvvui giđđat 2025 oahppočájáanasbargun ja dat gárvánii giđđat 2026. Dálkkádatplána mihttomearit dohkkehuvojedje gielddaráđđehusas 8.6.2026.

Dálá dilli

Ohcejoga gieldda šaddovistegássaluoittut leat stuorábutgo riikka gaskaárvu lea, mii bohtá earret eará dáluin ássamis, hárvet ássamis, guhkes mátkegaskkain ja das, go oktasašjohtolat lea unnán. Luoittut leat geahppánan 2023 rádjai oalle dássidit go veardida jahkái 1990, oktiibuot -32 %. Olles riikka ovdáneapmái (-40 %) go veardida, Ohcejoga luoittuid ovdáneapmi lea leamaš heajut, muhto jus ovdáneapmi veardiduvvo dálanguovllulágan gielddaid gaskaárvui (-31 %), ovdáneapmi lea leamaš vehá buoret.

Njeallje stuorámus luoitosektora gielddas leat eanadoallu, luoddajohtolat, oljolggen ja bargomášenat. Eanadoalu stuorra oassi vuodđuduvvá dasa, ahte boazodoallu lohkkajuvo gullat eanadollui.

Suoma birasguovddáš lea ráhkadan boahtteáiggeárvoštallama bargoreaiddu, man vehkiin lea árvoštallojuvvon, ahte almmá ođđa luoitogeahpedandoaimmaid Ohcejohka juksá 39 % luoitogeahppáneami go veardida jahkái 1990 jagi 2035 rádjai.

Mihttomearit

Ohcejoga gieldda mihttomearri lea geahpedit gieldda šaddovistegássaluoittuid. Ohcejoga gildii rehkenastojuvvui mearálaš luoitogeahpedeami boahtteáiggeárvoštallan, mas mihttomearrin lea 50 % luoitogeahppáneapmi jagi 2035 rádjai. Gielddaráđđehus dohkkehii dán mihttomeari Ohcejoga gieldda luoitogeahpedanmihttomearrin čoahkkimis 8.6.2026.

Dehálamos vuogit luoittuid geahpedeapmái laktásit energijai, dego energijabeaktivuođa ovddideapmi, oljolligemis luohpan ja energijagolahusa čuovvuma ovddideapmi.

Doaibmabijut luoittuid geahpedeapmái

Dálkkádatplána ráhkadeamis addojuvvui oassálastinvejolašvuohta gieldda olbmuid bargobáji ja dálkkádatjearahallama bokte. Daid vuođul hutkojuvvojedje luoittuid geahpedeapmái doaibmabijut, mat dorjot dálkkádatplána ollašuhttima. Dálkkádatbarggu deattuhussan meroštallojuvvojedje

1) Energiija ja visttit, 2) Johtolat ja johtin, 3) Gierdogeavaekonomiija ja suvdilis golaheapmi ja 4) Dálkkádat ja -bajásgeassin.

1) Energiija ja visttit

Energijageavahusa ja visttiid guoskevaš doaibmabijut juohkásit sihke gieldda iežas doaibmabijuide ja diehtujuohkimii dan birra, mo ássit sáhttet seastit energiija iežaset ruovttuin.

Gielda čatnasa Almmolaš sektora energijabeaktilvuohtasoahpamuššii (*Julkisen sektorin energiatehokkuussopimus*, JETS) ja čuovvu iežas energijagolahusa ja badjelmeare lieggasa buvttadeami. Gieldda visttiin luohpat oljoliggemis, áhcagastinčuovggat buhttejuvvojit LED-čuovggaiguin, giddodagaid olgoviidodagaid čuovggat rievdaduvvojit automáhtalažžan čáskat idjii ja lásaide biddjojít lávgadasat. Vejolašvuohta buoridit astoáiggeguovddáža energijabeaktilvuođa čielggaduvvo. Gielda vuoruhá ođasmuvvi energiija elrávdnjeháhkamis.

Gielda fállá ássiide dieđu ja bagadallama oljoliggemis luohpamii ja juohká rávvagiid mo boaldit muoraid riekta dollasajiin. Dieđut juhkkojit maidái ođasmuvvi energiija ja ligenpumppaid geavahusa ovddideapmái. Gielda oassálastá Energijaseastinvahkkui, nu ahte juohká dieđuid ássiide energiija seastimis ja ovdamearkka dihte dasa laktáseaddji áigeguovdilis doarjjavejolašvuođain.

2) Johtolat ja johtin

Johtolaga ja johtima luoittut geahpeduvvojit, nu ahte fállujuvvo oktasašgeavahanbiilla sihke gieldda bargiide ja buohkaide geat dárbbášit biilla, čielggaduvvojit molssaeavttut, main leat unnán luoittut, go gieldda fievrrut ođasmahttojit ja biddjojuvvojit sadjái elebiilla láddenstašuvnnat gielddadálu gurrii. Sihkelastin ovddiduvvo gieldda sihkelovdduin ja, nu ahte čielggaduvvo vejolašvuohta oktasašgeavahansihkkeliid fállamii ovdamearkka dihte girjerádjobálvalusaid bokte. Dasa lassin fállujuvvo vejolašvuohta láigohit gáiddusbargolanjaid, dalle dárbu geavahit biilla sáhtta geahppánit.

3) Gierdogeavaekonomiija ja suvdilis golaheapmi

Energiija figgojuvvo seastit nu ahte geavahit ovdasajis lagasborramuša, erenomážit bohccobierggu ja guoli ja báikkálaš eanadállobuktagiid. Skuvllain čielggaduvvo vejolašvuohta ordnet šaddoborramušbeivviid ja dieđihuvvo vejolašvuođas oastit badjemeareborramuša. Doaimmahagain figgat leat geavatkeahtá báhpáriid. Bázahusaid šláddjema vejolašvuođat buoriduvvojit sihke nu, ahte buoriduvvo ođđasit ávkkástallan gieldda doaibmabáikkiin ja čielggaduvvo komposterema vejolašvuođat ráidodálloguovlluin.

4) Dálkkádatdieđiheapmi ja -bajásgeassin

Dieđu juohkimii gullá sihke almmolaš diehtujuohkin dálkkádatbarggu ja -plána birra ja ássiide oassálastinvejolašvuođa addin dálkkádatbargui, muhto maiddái geavadaga energijaseastinávžžuhusaid juohkin. Dasa lassin árvoštallojuvvo vejolašvuohta oassálastit skuvllaid energijaseastinkampánjii ja ordnejuvvo dálkkádatbargui gullelaš ideagilvu skuvlamánáide. Dálkkádatbarggu čuovvovaš lávkkit plánejuvvojit prošeaktaruhtadeami bokte.

Joatkkadoaimmat ja čuovvun

Dálkkádatplána čuovvumis ja ođđa doaibmabijuid ideaid hutkamis gielddas vástida gielddahoavdda čoahkkái bovden dálkkádatbargojoavku, man doaimmas vástida ovddidanhoavda. Bargojoavkkus gieđahallat maiddái juohke jagi gieldda luoitoovdáneami dili. Bargojoavku čoahkkana 2-3 geardde jagis. Dálkkádatplána beaividuvvo njealji jagi gaskkaid.

Lassedieđut

Dát lea Ohcejoga gieldda dálkkádatplána čoahkkáigeassu. Aitosaš dálkkádatplánii sáhtát oahpásmuvvat čujuhusas (fi): <https://www.utsjoki.fi/wp-content/uploads/2026/09/utsjoen-kunnan-ilmastosuunnitelma1.pdf>